

OMÓWIENIA KSIĄŻEK BOOK REVIEW

Zbigniew Tarkowski, *A New Approach to Stuttering. Diagnosis and Therapy*

Wydawnictwo Nova Science Publishers, Inc., New York

Profesor dr hab. Zbigniew Tarkowski, pracujący na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie, od wielu lat w swojej pracy naukowej i działalności praktycznej zajmuje się problematyką zaburzeń mowy. Napisał na ten temat wiele książek i artykułów naukowych. Tym razem przygotował pozycję, która jest pierwszą monografią polskiego patologa mowy wydaną w USA.

Autor przedstawia w niej nowe spojrzenie na jąkanie oraz jego diagnozę i terapię. Wyraźnie polemizuje ze stanowiskiem amerykańskich ekspertów, którzy upowszechnili pogląd, że jąkanie należy akceptować, a podstawową formą terapii jest metoda płynnego jąkania. Nawiązując do terapii prowadzonej w krajach Europy Wschodniej i Środkowej, proponuje model zakładający, że zamiast akceptacji jąkania, należy motywować pacjenta do terapii, a w miejsce płynnego jąkania (czyli nadal jąkania) rekomenduje techniki naturalnego mówienia.

Autor nie tylko polemizuje z innymi specjalistami, ale także przedstawia własne koncepcje oraz badania. W rozdziale 1 prezentuje nowatorskie podejście do samej istoty jąkania. W jego systemowym ujęciu składa się ono z czynników: biologicznych, lingwistycznych, psychologicznych i społecznych. W tej koncepcji jąkanie jest syndromem biopsychospołecznym, którego najważniejszymi elementami są: niepłynność mówienia, wzmożone napięcie mięśniowe, logofobia i stres komunikacyjny, oraz relacje między tymi składnikami. Takie podejście przenosi akcent z zaburzeń płynności mówienia na osobę i determinuje holistyczne podejście do diagnozy i terapii.

W rozdziale 2 autor przedstawia własne metody i techniki diagnostyczne. Należą do nich takie wystandaryzowane i znormalizowane metody jak: Skala Motywacji do Terapii Jąkania, Skala Samooceny i Oceny Jąkania, Skala Reakcji na Niepłynność Mówienia, Wywiad Psychosomatyczny oraz Skala Komunikacji Interpersonalnej. Pełne teksty skal zamieszczone zostały w aneksie.

W terapii natomiast proponuje własny model, nawiązujący do teorii systemowej. Zaleca równoczesne oddziaływanie na niepłynność mówienia, napięcie mięśniowe,

lęk i stres komunikacyjny oraz sprawność komunikacyjną. Szczególną wagę przywiązuje do terapii jękania wczesnodziecięcego, której efekty są największe (rozdział 3). Cennym elementem uzupełniającym książkę jest rozdział 4 napisany przez Dariusza Pawlaka i Tomasza Kamińskiego, przedstawiający możliwości farmakologicznej terapii jękania.

Dodatkowym atutem publikacji są studia indywidualnych przypadków (rozdział 5) oraz wyniki badań świadczące o efektywności terapii osób jękających się. W konkluzji autor opowiada się za współpracą ekspertów z różnych krajów w badaniach nad diagnozą i terapią jękania.

Podsumowując, książka adresowana jest do profesjonalistów, rodziców i studentów. Zawiera cenne informacje, które wraz z zaproponowanymi rozwiązaniami praktycznymi stanowią przykład umiejętnego połączenia nauki z praktyką. Książka nie ma więc charakteru jedynie teoretycznych rozważań akademickich, ale posiada ogromne walory aplikacyjne.

Ewa Humeniuk